

En retssag om fastsættelse af omkostninger i en voldgiftssag - en kommentar til U 2011.2895 Ø

Af **Steffen Pihlblad**, direktør for Voldgiftsinstituttet

(Resumé)

I artiklen gennemgås afgørelsen, som er gengivet i

U 2011.2895

Ø, og som omhandler domstolenes fastsættelse af omkostninger i en voldgiftssag. Der argumenteres for, at landsrettens afgørelse er i strid med

voldgiftsloven

, idet omkostningerne ikke fastsættes efter

voldgiftslovens § 35, stk. 2

, men med henvisning til blandt andet en konkret bestemmelse i retsplejeloven.

1. Baggrund

Østre Landsret har i en dom af 29. juni 2011 (gengivet i U 2011.2895 Ø) taget stilling til, hvordan man i en konkret sag fastsætter omkostningerne til vinderen af en voldgiftssag.

Dommen anvender - efter min opfattelse fejlagtigt - bestemmelser, som gælder ved fastsættelse af omkostninger i *retssager*, i stedet for bestemmelserne, som gælder ved fastsættelsen af omkostninger i *voldgiftssager*.

Sagens baggrund er i korthed følgende:

Sagsøgeren blev bidt af en skovflåt med gener til følge. Sagsøgeren anmeldte skaden til Codan, hos hvem sagsøgeren havde tegnet en ulykkesforsikring.

Efter anmeldelsen af skaden opstod der spørgsmål om, hvorvidt skaden var dækningsberettiget, og derefter om fastsættelse af sagsøgerens varige mén som følge af skaden.

Efter at dækningsspørgsmålet var afgjort til fordel for sagsøgeren, og da Codan kun ville anerkende mén på 25 %, begærende sagsøgeren dette sidste spørgsmål indbragt for en voldgiftsret i medfør af en bestemmelse i ulykkesforsikringspolicen.

Voldgiftsretten, som bestod af to læger, fastsatte ved sin afgørelse af 16. februar 2009 det samlede mén til 40 %. Om sagens omkostninger bestemte voldgiftsretten:

“Det vurderes at Codan Forsikring ved en for lav fastsættelse af méngraden har givet anledning til voldgiftssagen. Omkostningerne skal derfor afholdes af Codan Forsikring ...”.

Efter denne afgørelse anmodede sagsøgeren om at få uddybet afgørelsens stillingtagen til sagsomkostningerne.

Under henvisning til blandt andet, at sagsøgeren ikke skulle have udgifter som følge af en berettiget sag, besvarende voldgiftsretten denne anmodning ved at konkludere, “... at Codan fuldt ud skal afholde sagsomkostningerne for begge parter.”

2. Repræsentationen af sagsøgeren

Sagsøgeren var under forløbet, dvs. under de forudgående forhandlinger med Codan mv. og under den efterfølgende voldgiftssag, bistået af en højesteretssagfører, som ca. 10 år forud for sagen havde deponerede sin beskikkelse. Højesteretssagføreren var sagsøgerens fraskilte ægtefælle. Ægteskabet var ophørt ca. 15 år forud for sagen.

Efter voldgiftssagen sendte højesteretssagføreren to notaer til Codan: Den *ene* nota vedrørte afregning af bistand i forbindelse med voldgiftssagen og den *anden* nota vedrørte afregning af udenretlig bistand i forbindelse med sagen.

Codan afviste at betale notaerne, men betalte 20.000 kr. pr. kulance.

3. Parternes påstande

Sagsøgeren anlagde herefter retssag ved Retten på Frederiksberg.

Sagsøgeren nedlagde påstand om, at Codan dømmes til at betale sagsøgeren 297.500 kr. med tillæg af procesrente fra sagsanlægget, subsidiært et mindre beløb efter rettens skøn.

Codan nedlagde påstand om frifindelse, subsidiært frifindelse mod betaling af et af retten fastsat mindre beløb med tillæg af renter som påstået.

Sagsøgerens påstand udgør summen af de 2 ovennævnte notaer med fradrag af de 20.000 kr., som Codan betalte pr. kulance.

4. Parternes synspunkter

Under byretssagen gjorde *sagsøgeren* navnlig gældende, at det i den principale påstand nævnte beløb, er det beløb, sagsøgeren har betalt til højesteretssagføreren som advokat for sagsøgeren for at opnå erstatning fra Codan i henhold til den tegnede ulykkesforsikring for de mén, som sagsøgeren pådrog sig som følge af et flåtbid.

Codans pligt til at godtgøre sagsøgerens udgifter til advokatbistand følger blandt andet af forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, retsplejelovens § 316 og den fremlagte voldgiftskendelse.

Advokatbistand - både uden- og indenretlig - var nødvendig og rimelig som følge af, at Codan under sagens behandling bestred pligten til at betale erstatning.

Sagsøgte har under sagen navnlig gjort gældende, at sagsøgeren ikke er berettiget til erstatning for udgifter til bistand ydet af højesteretssagføreren.

Da højesteretssagføreren havde deponeret sin bestalling, er hans bistand at betragte som bistand fra en privatperson, der ikke kan få betaling for sit arbejde med den pågældende sag efter retsplejelovens regler og de vejledende takster, fastsat på baggrund heraf.

Det har ikke været hensigten med reglerne om sagsomkostninger i retsplejeloven eller voldgiftsloven, at bistand til en part fra en tidligere ægtefælle, som i den foreliggende sag, skal kunne erstattes, når den pågældende ikke er mødeberettiget advokat.

Under alle omstændigheder oversteg højesteretssagføreren timeforbrug langt, hvad der var rimeligt og nødvendigt.

5. Byrettens afgørelse

Retten på Frederiksberg fandt, at Codan skønsmæssigt skulle betale 80.000 kr. til sagsøgeren til delvis dækning af de udgifter, som sagsøgeren havde haft til bistand fra højesteretssagføreren.

Retten tog ved denne afgørelse blandt andet hensyn til de almindelige proceduretakster sammenholdt med det vundne beløbs størrelse, og at Codan tidligere udbetalte 20.000 kr. til sagsøgeren pr. kulance.

I sin dom nævnte retten endvidere, at voldgiftsretten har truffet afgørelse om, at Codan “fuldt ud skal afholde sagsomkostningerne for begge parter”, jf. voldgiftslovens § 35, stk. 2.”

Retten præmisser dækker både uden- og indenretlige sagsomkostninger, dvs. også omkostningerne som var forbundet med voldgiftssagen.

6. Landsrettens afgørelse

Sagsøgeren appellerede sagen til Østre Landsret.

Det fremgår af dommen, at de for byretten nedlagte påstande er gentaget, og at parterne også har gentaget deres anbringender samt i det væsentlige har procederet i overensstemmelse hermed.

Landsrettens begrundelse og resultat er følgende:

“[Højesteretssagføreren] har ikke været berettiget til at virke som højesterets sagfører, efter at han i 1999 deponerede sin bestalling i Justitsministeriet. [Højeste retssagføreren] bistand til sin fraskilte ægtefælle ... i forbindelse med hendes sag mod Codan Forsikring A/S har således ikke karakter af advokatbistand, men bistand til en nærtstående person, hvortil eventuelle udgifter ikke kan kræves erstattet hverken i medfør af forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, eller retsplejelovens § 316. Herefter, og da [sagsøgeren] endvidere ikke har godtgjort, at hun har afholdt udgifter til [højesteretssagføreren], tager landsretten Codan Forsikring A/S' påstand om frifindelse til følge.”

Landsrettens afgørelse dækker - i lighed med byrettens afgørelse - også den del af sagsøgerens påstand, som omhandler omkostningerne i voldgiftssagen.

7. Kommentarer til sagen

De følgende kommentarer omhandler alene den del af sagen, som vedrører fastsættelse af sagsomkostninger i voldgiftssagen. Kommentarerne angår således ikke fastsættelsen af de sagsomkostninger, som sagsøgeren kræver i anledning af højesteretssagførerens bistand til den uden-voldgiftsretlige del af sagen.

7.1. Voldgiftslovens § 35, stk. 2

Voldgiftsloven indeholder en enkelt udtrykkelig bestemmelse om fastsættelse af omkostninger til dækning af de udgifter, som voldgiftssagen har påført modparten.

Af voldgiftslovens § 35, stk. 2, fremgår således, at voldgiftsretten kan pålægge en part helt eller delvis at erstatte modparten de udgifter, voldgiftssagen har påført modparten.

Af lovforslagets specielle bemærkninger til denne bestemmelse fremgår, at voldgiftsretten kan pålægge en part helt eller delvis at erstatte en anden part de udgifter, voldgiftssagen har påført parten. Det fremgår videre det anførte sted i forarbejderne, at det ikke kræves, at en part fremsætter anmodning herom. Voldgiftsretten tager både stilling til, om en part helt eller delvis skal erstatte en anden part dennes udgifter ved voldgiftssagen, og til udmålingen af det beløb, der i givet fald skal betales. Afgørelsen om sagsomkostninger træffes ud fra, hvad voldgiftsretten finder rimeligt, herunder under hensyn til sagens udfald.

Ved voldgiftskendelsen og voldgiftsrettens efterfølgende tilkendegivelse tog voldgiftsretten i overensstemmelse med det netop anførte stilling til, om Codan helt eller delvis skulle erstatte sagsøgeren dennes udgifter ved voldgiftssagen. Voldgiftsretten forsømmer derimod at *udmåle* det beløb, som Codan skulle betale til sagsøgeren.

Sagsøgeren kunne have anmodet voldgiftsretten om at afsige en tillægsvoldgifts kendelse om udmåling af beløbet, jf. voldgiftslovens § 33, stk. 3, som vedrører afsigelse af tillægskendelser om krav, som voldgiftsretten skulle have taget stilling til ved afsigelsen af voldgiftskendelsen. Det forudsætter, at sagsøgeren fremsætter anmodning herom inden 30 dage efter modtagelsen af voldgiftskendelsen, jf. kravet herom i lovens § 33, stk. 3, 1. pkt.

Sagsøgeren vælger imidlertid ikke at anmode om tillægskendelse, men at indbringe spørgsmålet om udmåling for domstolene. Sagsøgerens bevæggrunde herfor fremgår ikke af gengivelsen af sagen i U 2011.2895 Ø.

7.2. Hvilke regler om fastsættelse af sagsomkostninger skal anvendes?

Sagen giver anledning til at rejse spørgsmålet, om retten kan fastsætte sagsomkostningerne efter retsplejelovens almindelige regler herom *eller* om retten skal fastsætte omkostningerne efter voldgiftslovens § 35, stk. 2, som hvis omkostningerne var blevet fastsat af voldgiftsretten?

Der synes ikke at være enighed om svaret på dette spørgsmål mellem retterne i de to instanser.

I Frederiksberg Rets afgørelse nævner byretten udtrykkeligt, at voldgiftsretten har truffet afgørelse om, at Codan "fuldt ud skal afholde sagsomkostningerne for begge parter", jf. voldgiftslovens § 35, stk. 2." Retten synes herved at respektere, at der er tale om at fastsætte omkostninger til en part i en voldgiftssag, hvor voldgiftsretten har bestemt, at modparten skal betale partens omkostninger. Retten henholder sig således til voldgiftsrettens afgørelse og udfylder afgørelsen ved at foretage en skønsmæssig udmåling af sagsomkostningerne.

I landsrettens afgørelse nævnes voldgiftsrettens afgørelse ikke. Landsretten frifinder Codan under henvisning til følgende fem præmisser, som kommenteres særskilt nedenfor:

- a) Den, der har ført voldgiftssagen, har ikke været berettiget til at virke som advokat.
- b) Der er tale om bistand til en nærtstående person, hvilket er til hinder for at tillægge omkostninger.
- c) Forsikringsaftaleloven § 32, stk. 3, giver ikke adgang til at tillægge omkostninger.
- d) Det samme gælder retsplejelovens § 316.
- e) Sagsøgeren har endvidere ikke godtgjort, at hun har afholdt udgifter til højesteretssagføreren i anledning af repræsentationsforholdet.

Ad a) I voldgiftsloven er der ikke et krav om, at den, der fører sagen, skal være advokat, for at en part kan få tillagt omkostninger. Repræsentation ved f.eks. en professor, revisor eller ingeniør udelukker ikke, at der tillægges omkostninger. Det samme gælder, hvis en part ikke er repræsenteret af en dansk advokat, men af en advokat, som har beskikkelse som advokat uden for EU (og derfor ikke har møderet ved danske domstole).

Ad b) At en part er repræsenteret af en nærtstående person udelukker ikke i sig selv, at der tillægges omkostninger i en voldgiftssag. Spørgsmålet er ikke reguleret i voldgiftsloven. Om der konkret skal tillægges omkostninger beror på parternes aftale eller - i mangel af sådan aftale - voldgiftsrettens bestemmelse jf. voldgiftslovens § 19.

Ad c) Bestemmelsen i forsikringsaftalelovens § 32, stk. 3, vedrører udenretlig bistand og er derfor heller ikke til hinder for at tillægge omkostninger i voldgiftssagen.

Ad d) Retsplejelovens regler gælder ikke i voldgift, og kan derfor heller ikke være til hinder for at tillægge omkostninger i voldgiftssagen. At sagsøgeren blandt andet har argumenteret for sin sag ved at henvise til retsplejelovens § 312 ændrer ikke herved.

Ad e) Hvorvidt en part faktisk har afholdt udgifter i forbindelse med en voldgiftssag er i sidste ende et bevisspørgsmål. I den foreliggende sag har landsretten bedømt beviserne sådan, at det ikke findes godtgjort, at betaling - som hævdet af sagsøgeren - er sket ved modregning i et tilgodehavende hos højesteretssagføreren.

8. Konklusion

Efter min opfattelse er landsrettens præmisser gengivet ovenfor under pkt. a)-d) ikke holdbare.

Hvis dansk procesret skal lægges til grund i en voldgiftsag, bør fastsættelse af sagsomkostninger ske under henvisning til voldgiftslovens § 35, stk. 2, og ikke til landsrettens ovennævnte afgørelse, som for så vidt angår fastsættelse af omkostningerne i voldgiftssagen ikke bør tillægges præjudikatsværdi.

Det kan undre, at Procesbevillingsnævnet under henvisning til, at sagen ikke er af principiel karakter, afviste at give sagsøgeren tilladelse til at indbringe sagen for Højesteret.